

2. Крок до європейських стандартів обслуговування та безпека пасажирів // Урядовий кур'єр. – 2007. – 4 серпня.

3. Підсумки діяльності авіаційної галузі України за 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/uploads/documents/8704.pdf>

4. Соколи І., Олейникова О. Цивільна авіація України: тенденції, перспективи, пріоритети / І. Соколи, О. Олейникова // Економіст. – 2007. – № 5. – С. 28.

УДК 341:347.85(043.2)

Кальницька А. В., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ,
Науковий керівник: Пильгун Н. В, к.ю.н., доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА

Останнім часом істотно розширилася сфера космічної діяльності, значно зросла кількість держав і міжнародних організацій, які забезпечують міжнародне співробітництво у сфері дослідження і використання космічного простору. Відбувається стрімка комерціалізація космічної діяльності. Все це спричиняє необхідність удосконалення як міжнародного, так і національного космічного права, а останнє, у свою чергу, передбачає вирішення ряду теоретичних і практичних завдань.

Рівень гармонізації міжнародного й національного космічного права перебуває в прямій залежності від якісного стану відповідних правових систем. Гармонізація цих систем зумовлена принципом пріоритету норм міжнародного права над нормами національного законодавства. Під цим кутом зору гармонізації потребують як космічно-правова термінологія, так і зміст зазначених правових систем.

Однією з найбільш актуальних проблем міжнародного космічного права є делімітація космічного й повітряного простору. В світовій науці існують дві точки зору з цього питання. Одна з нього полягає в тому, що правові режими повітряного й космічного простору ґрунтуються на різних принципах й у цьому контексті багатостороннім міжнародним договором повинна бути встановлена чітка межа між повітряним і космічним простором (територіальний підхід). Друга позиція зводиться до того, що для встановлення такої межі немає об'єктивних критеріїв, а штучне встановлення цієї межі може створити більше проблем, ніж їх існує сьогодні.

Залишається дискусійною й проблема міжнародно-правового статусу геостационарної орбіти, яка є невід'ємною частиною космічного простору, а доступ до неї обумовлений загальною визначеною принципом свободи

користування цим простором. Наприклад право забороняє розміщення на орбіті тільки зброї масового знищення й випробування ядерної зброї. Техногенне забруднення навколоземного космічного простору небезпечно не тільки для космосу, але й для екології Землі. Тому було б доцільно розширити поняття навколишнього середовища як у національному, так і міжнародному екологічному праві, включивши до його складу як об'єкт охорони «навколоземний космічний простір». У більш широкому плані є потреба в прийнятті міжнародного документа (конвенції або угоди) про запобігання потенційно шкідливим для космосу й земного навколишнього середовища наслідкам космічної діяльності.

Разом з тим у зв'язку з розширенням масштабів космічної діяльності назріло питання про вдосконалення правового інструментарію вирішення спорів й застосування міжнародно-правової відповідальності в даній сфері.

Сучасний етап розвитку міжнародного космічного права характеризується певною стагнацією, відсутністю акта для цієї галузі права, а також наявністю прогалин у діючому міжнародному космічному праві. Можливість системних зрушень знаходиться у площині розробки й прийняття Універсальної Конвенції ООН з космічного права на зразок прийнятої в 1982 р. Конвенції ООН із морського права.

Нові погляди на завдання, які постають перед космічною діяльністю, що викликано першочерговими потребами сталого економічного і соціального розвитку, необхідністю вирішення глобальних проблем людства.

Україна визнана світовим співтовариством космічною державою і має достатні економічні можливості для реалізації свого космічного потенціалу. Це, у свою чергу, обумовлює необхідність ефективного правового регулювання космічної діяльності на національному рівні та імплементації норм і принципів міжнародного космічного права в національному законодавстві. Перетворення космічної діяльності в сектор економіки, комерціалізація найважливіших технологій, розвиток ринку космічних послуг, створення нового інвестиційного середовища, ефективного механізму правового регулювання цих процесів – найважливіші задачі сучасного розвитку космічної сфери.

Враховуючи специфічні ознаки та властивості космічної діяльності, які не дозволяють поставити її в один ряд із вже врегульованими правом об'єктами, можна констатувати необхідність виділення космічних відносин у самостійну галузь правового регулювання – космічне право [1, с. 185].

Сьогодні в Україні нормативна база космічної діяльності складається зі значної кількості актів різних рівнів, що регламентують діяльність державних органів, підприємств, установ, організацій різних форм власності. Загальна

кількість національних нормативно-правових актів, що тією чи іншою мірою стосуються питань космічної діяльності, досягла значних масштабів.

Найбільш важливі серед них наведені в Збірнику «Космічне право України». Національне космічне право держав світу, у тому числі й України, у своєму становленні пройшло неординарний шлях. На відміну від інших галузей національного права воно почало свій розвиток не з прийняття національних актів, а з розробки та прийняття міжнародних договорів. Це було викликано в першу чергу особливостями самої космічної діяльності, що не могла провадитись лише в межах окремої держави, а носила міжнародний характер. Тобто можна сказати, що сучасне космічне законодавство розвивається динамічно, зміст його нормативно-правових приписів наповнюється нетрадиційними підходами і механізмами соціально-правового регулювання. Космічне законодавство являє собою відносно самостійну сферу правового регулювання. Розвиток космічного законодавства на сучасному етапі досяг такого рівня, коли нагально відчувається потреба переходу від розробки окремих основоположних актів до своєрідної «стиківки» уже прийнятих і таких, що тільки розробляються або повинні бути розроблені. Нині вже накопичено певний досвід правового регулювання відносин у сфері дослідження і використання космічного простору. На нашу думку, наведені вище положення і висновки мають на меті не тільки дослідження сучасного стану та розвитку космічного права як галузі, а й створення теоретично-практичних засад для майбутніх досягнень у цій новій сфері людської діяльності.

Література

1. Пирадов А. С. Международное космическое право. – М.: Междунар. отношения, 1985. – 208 с.

УДК 341:347.8(043.2)

Клим Т. А., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шапенко Л. О., асистент

ВПЛИВ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПОВІТРЯНОГО ПРАВА НА ВНУТРІШНЄ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Взаємодія внутрішнього і міжнародного повітряного права полягає у поєднанні двох взаємопов'язаних процесів – впливу національних правових систем на утворення і розвиток норм і принципів міжнародного повітряного